

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 2. De necessitate, obligatione faciendi Sacramentalem
Confessionem,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78322](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78322)

tio ei addenda non est; sed solum deprecatio, per illa verba Misereatur tui, &c. ac illa, Indulgentiam & absolutionem peccatorum tuorum, &c.

CAPVT SECVNDVM.

De necessitate, obligatione ve faciendi Sacramentalem Confessionem.

Hic pro vsu nobis proposito, consideranda occurrunt; primò, præceptum, quo talis necessitas seu obligatio imponitur. Secundò, modus quo imponitur. Tertio, tempus pro quo imponitur. Quartò, personæ quibus imponitur. & Quintò, requisita ad satisfaciendum eadem obligationi.

PRIMA PARS CAPITIS.

De præcepto, quo imposta est obligatio faciendi confessionem Sacramentalem.

SVM MARI VM.

8. Sacramentalem confessionem à Christo institutam & ad salutem necessariam esse, tenendum est de fide.

8. Ratio eius rei.

10. Præceptum Ecclesiasticum de confessione annua, non est diuersum à diuino de faciendâ confessione, sed tantum illius determinatio quoad tempus.

11. Cur ab Ecclesia facta sit talis determinatio.

12. Non fuit Ecclesia contra officium pignoris, dum grauibus penis impositis, compellit ad confessionem annualem.

13. Talis compulsio grata esse debet fidei habenti peccatum mortale.

14. Que sub anathemate à Concilio Tridentino de Sacramentali confessione prohibeantur negari.

Hereticis nostri temporis (contra quos differunt copiose Bellarm. toto libro 3. De penitent. in tom. 2. controuersiarum, & Gregorius à Valent. in D. Thomam tom. 4. in disput. 7. quest. 9. puncto secundo) negant vllum esse præceptum diuinum confitendi Sacramentaliter: ideoque vsitatum in Ecclesia confessionem Sacramentalem, nihil necessariam esse ad salutem; humanumque tantummodo inuentum esse.

8. Fides verò Catholica est, ex definitione Concilii Tridentini, sess. 14. cap. 5. & can. 6. 7. & 8. Sacramentalem confessionem institutam esse à Christo, & de iure diuino ad salutem consequendam necessariam ei, qui post Baptismum in peccatum mortale lapsus est. Quam fidem Concilium in citato cap. 5. stabilit per illud Ioan. 20. Quorum remisistis peccata remittuntur eis: & quorum retinueritis retenta sunt. Per quod Dominus noster Iesus Christus (vt concilij verbis vtatur) teris ascensus ad cælos, Sacerdotes sui ipsius Vicarios reliquit, tanquam Præsides, & Iudices, ad quos omnia mortalia crimina deferantur, in quæ Christi fideles post baptismum ceciderint, quò, per potestatem clauium remissionis aut retentionis peccatorum sententiam pronuntiant. Constat autem Sacerdotes huiusmodi iudicium prudenter exercere nõ posse in cognitiõis causis; nec æquitatem in Penitentis iniungendis seruare, si Penitentes in genere duntaxat & non potius in specie ac sigillatim sua peccata ipsis declarant. Consequenter igitur constabit fideles, ex Christi institutione teneri confessionem Sacramentalem facere de omnibus peccatis mortalibus, quæ post factam diligentem sui discussionem inuenierint grauari suam conscientiam, vt eorum remissionem obtinere, & æternam salutem consequi valeant. Istudque est, quod aduersus hæreticos pluribus adstruunt, tum memorati Authores, tum alij, quos citat Couarr. ad cap. Alma mater, De sentent. excommunic. in sexto par. priore §. 1. num. 6.

9. Ad nostrum autem institutum sufficit constitutum habere, quod Christus Dominus ante propositis verbis ex 20. cap. D. Ioan. non solum dederit discipulis, & ipsorum successoribus, potestatem absolventi fideles à peccatis: sed etiam fidelibus ipsis necessitatem imposuerit eadem peccata illis confitendi, perinde ac si Princeps aliquem pro se gubernatorem mittens in remota religionem, ei dicat. Quidquid illis statueris de causis ad me referendis, ratum habebit; censeatur eo ipso, hominibus illius provincie necessi-

tatem imponere: vt quicquid litis habuerit ab ipso definiendæ, debeant referri ad talem gubernatorem, cui suas vires & auctoritatem delegauit. Ad confirmationem facit argumentum à simili: quod mandatum Apostolico datum de docendis & baptizandis omnibus gentibus Mat. vii. adstringat omnes gentes ad audiendum Dei verbum, & baptismum suscipiendum.

De peccato Ecclesiastico determinante diuinum, de faciendâ Sacramentali confessione.

Etiam præcepto diuino accessit (datum in cap. Omnes vtriusque sexus De penitent. & remiss. refertur, ex Concilio Lateranensi) Ecclesiasticum præceptum non tanquam ab illo diuersum, sed tanquam eius determinatio quoad tempus.

Namque datur de Sacramentali à Christo instituta confessione omnium peccatorum faciendâ semel in anno, ab omni vtriusque sexus fidei, qui ad annos discretionis peruenit. Quo fit vilius transgrediens omittendo semel in anno confiteri, vnum tantum peccatum committere censetur; tanquam vnus solummodo præcepti transgressor. Eadem enim est substantia præcepti modificati, & modificantis; cum modificans præsupponat substantiam rei per modificatum præcepti, tantumque addat circumstantiam, modum vel aliquem seruandum in illius adimplentione. Quia ergo Christus datus confitendi præceptum non assignauit tempus, sed illud reliquit Ecclesie determinandum: hæc (vt habet Concil. Trident. sub finem cit. cap. 5.) non statuit, vt Christi fideles confiterentur quod iure diuino necessarium & institutum esse intellexerat: sed vt præceptum confessionis saltem semel in anno, ab omnibus & singulis fidelibus, cum ad annos discretionis peruenissent, impleretur.

Ratio autem quæ mouit Ecclesiam vt hanc determinationem faceret sub grauissima pena (vt scilicet transgrediens, viuus ab ingressu Ecclesie arceatur, & mortuus Ecclesiastica careat sepultura) fuit non quidem periculum obliuionis peccatorum, vt aliqui senserunt; sed, vt alij existimarunt (vtroque commemorat Azor. in 1. par. Instit. moral. lib. 7. cap. 29. qu. 8.) vt tam necessarius & salutaris vsus confessionis conseruaretur & frequentius vsurparetur à fidelibus.

Occurrendum est verò hæreticis talem determinationem, vt nimis rigidam sugillantibus, eo quod seruitia coacta Deo non placeant, iuxta illud D. Pauli in 2. ad Corinth. 6. 9. hilarem datorem diligite Deos. Occurrendum est inquam legem itaque pedagogum terrene malevolentem, per eamque id præstari, quod significatur per illud Psal. 31. In cano & freno maxillas eorum constringe, qui non adproximant ad te; & illud Lu. 14. Exi in vias & sepes, & compelle intrare vt impleatur domus mea discumbentium. Et certe rigidus non est, sed imitatio Patris cælestis misericors, qui prodigo fame percutit & porcos pascenti auctor est, vt ad patrem redeat: aut qui vulneribus confectum & seminum relictum imponit in iumentum vt perducatur ad stabulum vbi curetur: aut qui ouem in deserto errantem imponit in humeros vt in tuto loco constituat. Pari ergo ratione nec Ecclesia censenda est rigida, si fideles suæ curæ commissos cernens per peccatum diuinam gratiam spoliatos, ab æterna salute abalienatos, & prædæ diaboli expositos compellat: tantorum malorum capessere remedium à Christo misericorditer concessam.

In quo tantum inest momenti ad vitam ex pietate Christiana agendam, vt dubium non sit, quin talis compulsio, militiam Christi profitenti, maxime grata esse debeat: vt potest qui nequit sine Dei gratia certare: sine meritis coronam accipere; sine spiritali robore ad finem vsque certaminis, hostibus oblitere: nec captiuum triumphum victor agere. Quam etiam ob causam misericordie potius quam rigori tribuendum est, quod Concil. Trident. anathematizat primò, in supra memorato can. 6.

Eum qui negauerit confessionem Sacramentalem vel institutam, vel ad salutem necessariam esse iure diuino; vel qui dixerit modum fectere confitendi in Ecclesia semper obseruatum, alienum esse ab institutione, & mandato Christi, inuentumque esse humanum. Item in can. 7. Eum qui dixerit necessarium non esse diuino iure ad peccatorum remissionem omnia & singula mortalia confiteri quorum memoria: cum debita & diligenter præmeditatione hebeatur, etiam si occulta sint: vt quæ solo voluntatis

consensu, absque verbis & operibus committuntur.

Postremo in Cant. 8. Eum qui dixerit confessionem omnium peccatorum, qualem Ecclesia feruat esse impossibilem, & traditionem humanam à piis abolendam: aut ad eam non teneri omnes & singulos utriusque sexus fideles, iuxta magni Concilii Lateranensis constitutionem semel in anno: & ob id cōcedendum Christi fidelibus, ut non confiteantur tempore Quadragesimæ. In his enim pia mater distinguit gladium Ecclesiasticæ disciplinæ; non ut afflictis afflictionem det, sed ut ab afflictione spirituali, suos liberet: iuxta illud quod excommunicatio in capite primo. De sentent. excommunicatio. in 6. medicinalis dicitur, disciplinans non eradicans.

PARS SECUNDA CAPITIS.

De modo quo imponitur obligatio faciendi confessionem Sacramentalem.

SUMMARIUM.

- 15 Obligatio faciendi confessionem sacramentalem imposita est sub reatu peccati mortalis.
- 16 Modi quibus illius transgressio contingit committitur.
- 17 Satisfit ei obligationi per votum faciendi confessionem, cum non potest ipsa fieri.
- 18 Obligatio faciendi confessionem sacramentalem: nec consuetudine abrogari potest, nec in aliud melius mutari: nec in ea proprie dispensari.
- 19 Determinatio iuris diuini facta in hac re ab Ecclesia, præceptum est obligans sub mortali.
- 20 Quod tamen Papa de plenitudine potestatis abrogare potest, ut & in eo dispensare.

Obligatioem de qua agimus faciendi confessionem Sacramentalem, sub peccati mortalis reatu esse, dubitandum non est: cum de re graui sit, utpote ad salutem necessariam ex Christi institutione, iuxta antedicta. Contra hitur autem is reatus, non modo omissione qua per inobedientiam, confessio omittitur eo tempore, pro quo præcipitur, iuxta dicenda in proxima capitis parte; sed etiam commissione, qua per sacrilegium confessio fit repugnater Christi institutioni.

Putã, vel sine sufficienti examine vel non integrè & clarè, vel sine sufficienti dolore de peccatis perpetratis, prout sunt Dei offensa vel sine firmo emendationis proposito, vel denique non electo Confessario idoneo. Quibus modis scilicet facta confessio, non modo animæ salutari non est, sed etiam perniciosa est, & nouum peccatum; quod an in præcedenti confessione contigerit, primum omnium inquirendum est in examine, tam eo quo penitens discutitur conscientiam, quam eo quo Confessarius vitur ad habendam plenam notitiam status sui Penitentis. Et causa est, quia præter maculam qua cædat animam, habet coniunctam inualiditatem confessionis, in qua contigerit: ita ut ipsa repeti debeat. De quibus in seq. c. vltimo plenius.

Item quia impossibile non est obligatio, constat quando confessio non potest re ipsa fieri, quia non datur copia Confessarij, sufficere illius votum, id est, firmum propositum illam faciendi, si daretur facultas. Ita ut idem viuueniat in Sacramentali confessione, quod in baptismo, qui ita est necessarius ad remissionem peccatorum ante illum admittendum, ut in re haberi debeat, si fieri possit, si minus sufficiat haberi in voto, seu proposito quo peccator firmiter velit illum suscipere, si iam daretur, aut si postea detur illius suscipiendi commoditas.

Præterea quoniam proposita obligatio, à Christo est immediate imposita fidelibus, constat eam non posse vlla humana autoritate (ne quidem Papali mutari: neque enim potest contrariâ consuetudine abrogari: utpote quæ stabilita est immutabili Dei voluntate: nec etiam potest commutari in aliud opus Deo gratius, aut ad salutem hominis magis necessarium: quia quod Deus requirit imprimis à peccatore, est ad regnum cælorum ducens penitentia: ut non obicere ex eo deducitur, quod tum Præcursor Christi Matth. 3: tum etiam Christus ipse Matth. 4: suam prædicationem inchoauit illis verbis, Penitentiam agite appropinquauit enim

in vos regnum cælorum.] Sine Sacramentali autem confessione in re vel in voto, non potest esse penitentia quæ exigitur à Christianis in peccatum mortale post baptismum lapsis ut manifestum est ex antedictis n. 8. & 9. Deduciturque ex eo quod Concilium Trident. habet in c. sess. 14. cap. 4. reconciliationem non esse tribuendam contritioni sine Sacramentali voto, quod in ea includitur. Nec denique minni potest dispensatione, qua aliquis fidelium eximitur à tali obligatione: quia ad id requiritur autoritas in legem quæ imponitur; certum est autem nullam talem homini concessam esse, in Christi præceptum de Sacramentali confessione. Quanquam tamen Papa potest ipsum interpretari, quando dubitatur, an in aliquo casu ob occurrentem causam talis obligatio censei possit aliquatenus cessare: sicut fieri potest concurrente in contrarium lege naturali, ut si ex mea confessione mihi mors imminet, cui obuiare debeo, iure naturali prævalente iuri positivo, etiam diuino: quale est Christi, de facienda Sacramentali confessione.

Iam de addita determinatione Ecclesiæ ad Christi præceptum, dubitandum non est, quin & ipsa contineat præceptum, atque adeo obliget sub reatu peccati. Id enim manifestum est tum ex Concilii Trident. sess. 14. cantic. 8. ubi anathemati subicitur is qui negauerit omnes & singulos Christi fideles teneri ad confessionem omnium peccatorum faciendam semel in anno, iuxta magni Concilii Lateran. constitutionem: Tum etiam ex graui pœna quæ transgressori imponitur; nempe ut viuens arceatur ab ingressu Ecclesiæ & mortis careat Ecclesiasticæ sepulturæ: nam talis pœnæ grauitas sufficienter indicat præcepti obligationem sub mortali.

Potest tamen eadem determinatio autoritate Papæ tolli, cum sit iuris tantum Ecclesiastici, supra quod ille plenam potestatem habet. Vnde si Papa eam abrogaret, quamuis peccaret id faciens sine causa iusta; valida tamen esset abrogatio, sicut & dispensatio, quam alicui daret ut possit ultra annum confessionem differre. Princeps enim potest quem vult à sua lege eximere, quamuis peccet eximens sine iusta causa; qualis, moraliter loquendo, vix esse potest respectu annuæ confessionis. Vnde fit ut vix vnquam talis dispensatio vel petatur vel concedatur utpote quæ absurda, & à ratione aliena iudicatur: cum tam communis nostra necessitas, quæ ad eo salutaris vsus confessionis, suadeat non modo semel in anno, sed etiam sæpius, ut in mense, ac interdum in hebdomada semel confiteri. Eadem, de hac siue abrogatione siue dispensatione docet Suarez tomo 4. disput. 36 sect. 1. num. 61 7. & 8.

PARS TERTIA CAPITIS.

De tempore pro quo imponitur obligatio faciendi confessionem Sacramentalem.

SUMMARIUM.

- 21 Non imponitur talis obligatio pro omni tempore, sed tantum pro aliquo: de quo inter Doctores quedam sunt certa, & quedam dubia.
- 22 imponitur pro articulo mortis.
- 23 Obligatio imposita medicis monendi egros de facienda Sacramentali confessione.
- 24 Aduertenda circa eandem obligationem pro communi vsu.
- 25 Tenetur confiteri, qui conscius sibi peccati mortalis, copiam habet Confessarij: non habiturus postea, urgente mortis probabili periculo.
- 26 Aliquot casus in quibus per accidens contingit obligatio faciendi confessionem Sacramentalem.
- 27 In illis obligatio confitendi incumbit etiam illis, qui sibi videntur contriti.
- 28 Præceptum diuinum de confessione, obligat extra mortis articulum, quando.
- 29 De obligatione faciendi confessionem Sacramentalem, ad vincendam aliquam tentationem, quid tenendum sit.
- 30 Statim post lapsum in peccatum mortale confiteri, salutare quidem consilium est, non tamen præceptum.
- 31 Nec item præceptum est, scribere peccata commissa, cum periculum est, ne obliuioni tradantur, antequam fiat de illis confessio.

32. Obligatio faciendi confessionem annuam, quomodo sit iuris diuini, & ad interna delicta extendat se, & Papa non possit in ea dispensare.
33. An e: sit pro aliqua determinata anni parte.
34. Obligatio ad annuam confessionem imponitur absolute, non vero solummodo ut preparatio ad sacramentam Eucharistiam.
35. Ex consuetudine confitendi in Paschate, non nascitur obligatio.
36. Annus intra quem confessio fieri precipitur, computandus est ab vno Paschate in alterum.
37. Qui anno elapso non est confessus, manet obligatus ad quamprimum confitendum.
38. Salutare quidem consilium est, vt qui intra annum confessus est de nouo intra eundem confiteatur, si de nouo labatur in peccatum mortale; non est tamen in precepto.
39. Solutio obiectionum in contrarium.
40. Facta iam confessione intra annum, non est in precepto peccatis in illa obitibus eodem anno confiteri.
41. Qui hoc anno confitetur habens solum peccata precedenti anno commissa non obligatur per Ecclesiasticum preceptum eodem anno adhuc confiteri.

21. **C**onstat preceptum de faciendâ sacramentali confessione obligare, non pro omni, sed pro aliquo tantum tempore, cum sit affirmatiuum, imponens actionem in qua non possumus omni tempore, seu absque intermissione versari. Difficultas autem est quodnam sit illud tempus. Atque non esse iure diuino determinatum, communis sententia est, quam Nauar. De penitent. dist. 7. 5. ad tertiam partem glossa summam. 28. confirmat: quia nullum tale ius proferri potest erabescendumque est, sine lege dicere aliquid lege definitum esse. cap. legatur 24. quest. 2. Accedit quod preceptum confessionis, non magis adstringat, quam preceptum baptismi: cuius adimplerioni nullum tempus est determinatum ex D. Thom. 3. par. quest. 68. art. 3. Vbi Caiet. in Confirmationem adfert quod sanctus Martinus, S. Ambrosius, & Constantinus magnus longo tempore catechumeni fuerint antequam baptizarentur. Quoniam autem necesse est aliquod talis obligationis tempus esse, ne dicendum sit ipsum esse frustra datum à Deo: inquirunt Doctores quodnam illud sit. Atque inter eos quædam certa sunt de quibus Nauar. & Couarruias: ille in eod. nu. 28. & duobus sequentibus, & hic ad cap. Alma mater, parte prior. §. 1. nu. 7. quædam vero sunt dubia de illis prius, de his posterius dicemus.

De his qua certa sunt inter Doctores.

SECTIO PRIOR.

22. **P**rimo certum est, preceptum de faciendâ confessione sacramentali obligare pro eo tempore in quo adest verosimilis articulus mortis, id est, ex Couar. loco cit. in quo frequenter solet mors contingere, & probabili suspitione vitæ prudentis iudicio timetur: aut prout ex Panormit. habet Nauar. in Enchir. cap. 2. num. 8. quo contingente homines communiter moriuntur: vt cum naufragium probabile, aut prælium seu conflictus immineret; aut laborat quis graui & acuta febris; aut adest partus ei femineæ, quæ nunquam peperit, aut quæ illum experta est difficilem: & sic de aliis siue naturalis siue violentæ mortis; manifestis aut probabilibus periculis. Ratio autem huius certitudinis est: Tum quod istud preceptum, tunc maxime, si vnquam, obligare debeat quando contingit maxima illius necessitas ad salutem: vt contingit in articulo mortis. Tum quod impleri debeat ante mortem, neque in articulo mortis possit in aliud tempus differri.
23. Hinc facta est ab Ecclesia constitutio, quæ habetur in cap. cum infirmitas De penitent. & remiss. renouataque est à Pio Quinto, anno Domini 1566. in bulla que incipit, Super gregem: vt cum Medici vocantur ad curandos ægrotos, priusquam curationem corporis incipiant, eos monent de peccatorum confessione faciendâ: neque post tertium diem (vt addit idem Pius Quintus) illos visitent, nisi de illorum confessionibus sibi constet, per fidem Confessarij datam in scriptis.
24. Sed aduerte primo iuxta Sylu. in verbo Medicus, qu. 3. eam constitutionem in omni ægitudine seruandam esse. Iuxta Caiet. vero, in eod. verbo, esse seruandam in ægitudine, ob quam necesse sit decumbere in lecto. Iuxta Angelum autem

& Roileam (quod refert & sequitur Nauar. in Enchir. cap. 25. num. 16. & cum eo Suarez. tom. 4. disput. 35. sect. 3. num. 4. seruandam solum esse in ægitudine periculosa; siue iam adest periculum, siue nondum adest quidem, sed ad futurum medicus ipse iudicat: quia morbus est suo genere grauis. Itaque tunc dicta constitutio obligat, cum vel morbus iam grauis est; vel medicus à principio prudenter iudicat periculum adesse morale ne grauis fiat. Istud enim est quod postulat talis constitutionis finis, qui est obseruatio diuini precepti de faciendâ confessione.

Aduerte secundo, quod ex Caiet. in verbo, Medicus, habent Nauar. & Fumus ille loco cit. & hic in verbo Medicus num. 1. fati esse si Medicus ægrotum admonet per Parochum aut eos qui illius curam gerunt, siue domesticos siue alios amicos: qui id commodius faciunt. Nâ ea est bonorum & honoratorum Medicorum consuetudo, secundum quam talis constitutio est recepta & obseruata, inquit cum Caiet. Nauarrus.

Aduerte tertio, additum Pij Quinti: ne post tertium diem medicus adest ægrotos, qui non fuerint confessi: ne nimis rigidum & contra charitatem esse videatur, intelligi debere secundum eosdem auctores; vt procedat quando opera ipsius Medici non fuerit illis necessaria; siue quia morbus nondum est adeo grauis: siue quia poterunt sibi aliunde prouidere. Alioqui enim urgente necessitate, seu imminente aliquo probabili mortis periculo; etiam Turcæ & Iudæo subueniendum esset ex charitate: quia tenemur non tantum bonis sed etiam malis benefacere quando necessitas exigit. Quod vero idem Pontifex addidit de fide Confessarij habenda in scriptis Suarez in sequen. num. 5. ait non esse receptum (vt forte nimium onerosum, & parum necessarium) communi consuetudine, secundum quam obligatio dictæ constitutionis, & instrumentum de ea obseruanda factum, interpretandum esse, idem quoque monet.

Secundo certum est, eo tempore quo quis habet copiam Confessarij, illam postea vrgente mortis probabili periculo non habiturus, teneri iure diuino ad confessionem mortali quibus conscientiam suam grauari nouit. Hoc Couar. loco cit. conclus. 5. (monens omnes in eo conuenire) probat post Canum in relect. De penitent. part. 5. quia impedimentum præuisum, non cogit quidem præuenire impletionem preceptorum, quæ dantur certo tempore implenda: vt preceptum de ieiunio implendum in Quadragesima: cogit tamen præuenire impletionem eorum, quæ sine determinatione temporis dantur implenda, saltem semel in vita; qualia sunt quæ dantur de medijs ad salutem necessarijs: vt de baptismo, de conuersione ad Deum per penitentiam, & similibus: de quorum numero censetur esse preceptum, quo iniuncta est à Christo Sacramentalis confessio.

Tertio certum est, multa esse tempora in quibus preceptum de confessione obligat per accidens: quia nimirum aliquod preceptum vrget illius impletionem, vt contingit in his casibus.

Primus est, cum quis in conscientia iudicat se teneri certo tempore confiteri reipsa; hoc enim nequit tunc omittere sine peccato: dicente Apostolo ad Rom. 14. Omne quod non est ex fide (id est, quod contra propriam conscientiam sit) peccatum est: sibi enim fides propria persuasionem accipitur, vt patet consideranti antecedentia in textu: & aduertenti quod multa sunt opera infidelium quæ non sunt peccata, vt largitio elemosynæ & similia.

Secundus casus est, cum quis ex voto aut iuramento, quo se adstringit: vel ex penitentia à Confessario legitime imposta, teneatur aliquo tempore reipsa confiteri. Ad id enim tunc seruandum, compellitur ratione preceptorum de implendo voto aut iuramento, aut de peragenda iusta penitentia acceptata: Quod similiter dicendum est, cum quis ex statu, cui se adixerit, confiteri tenetur aliquo precepto obligante sub peccato.

Tertius casus est, cum quis est sumpturus Sacrosanctæ Eucharistiæ Sacramentum: pro quo plures auctores refert Couar. in præced. conclus. 4. sed loco omnium esse potest auctoritas Concilii Tridentini, sess. 13. cap. 7. & Can. 11.

Circa quem casum aduertendum est: spectat esse Eucha-

illius Sacramento ut ad illius sumptionem, præter contritionem requiritur prævia confessio Sacramentalis peccatorum moralium, quorum sibi conscius fuerit is qui illud sumpturus est. Namque (vt Nauar. ad supramemoratam tertiam partem Glossæ nu. 41. & alij quos refert & sequitur Suarez in citata. disp. 35. sect. 3. num. 13. notant) nullum datur præceptum quo sub peccato mortali fideles teneantur confessionem Sacramentalem (etiamsi teneantur contritionem quæ tollat obicem gratiæ per sacramentum conferendam) præmittere susceptioni aliorum Sacramentorum: nisi ipsa Eucharistia simul sumenda sit, sicut in receptione cuiusque ordinis sacri solet, iuxta receptam, vt habet Nauar. in Enchir. cap. 2. num. 7 Ecclesiæ consuetudinem.

Postremò certum est, ex Ecclesiæ determinatione, vnumquemque fidelem cum ad annos discretionis venerit, teneri proprio Sacerdoti semel in anno confiteri: quod iam attingimus.

Cæterum incidens in omnia hæc tempora obligatio confitendi præcedit quantumcumque sibi quis contritus videatur; nam & tunc ipsa est ex Christi institutione, qua voluit peccata mortalia post baptismum commissæ Sacerdotum sententiæ subijci. Quocirca in eo qui sibi conscius est peccati mortalis, quidquid sibi videatur contritus, obligatio confitendi, non magis cessat aliis temporibus in quibus eam contingere dictum est, quam tempore sumendæ Eucharistiæ: de quo expressum est id ipsum, in Concil. Trident. sess. 13. cap. 7. & Can. 11. Vbi & excommunicantur aliter docere, prædicare vel pertinaciter asserere, seu etiam disputando defendere præsumentes. Adde neque eandem obligationem alijs temporibus, ex eo cessare, quod iam facta confessio facta semel in anno. Nam determinatio Ecclesiæ relinquit præceptum diuinum in suo vigore; neque statuit, ne plus quam semel in anno fiat confessio, sed ne minus quam semel.

Dubia de tempore pro quo imposita est obligatio faciendi confessionem Sacramentalem.

SECTIO POSTERIOR.

Primum Dubium est, An præceptum diuinum confessionis, per se vique sua obliget extra mortis articulum. De quo diuersas sententias refert Suarez in ead. sect. 3. num. 6. 7. & 8. approbans eam quæ statuit præceptum illud tale esse vt obligare debeat extra mortis articulum; quia penitentia Sacramentum (cuius institutione illud datum esse ante num. 9. habitum est) non est institutum peculiariter in eum finem vt homo iamiam transiurus ex hac vita, vltimo disponatur is enim potius est extremæ vitionis finis: sed vt curentur eius spirituales morbi, & præciantur occasiones incurrendi in similes. Quare credibile non est tale præceptum vi sua non obligare extra mortis articulum.

Si queras quodnam sit tempus illud pro quo obligat extra mortis articulum? Respondetur esse illud quod ecclesia pro potestate sibi à Christo relicta, determinauerit. Nam sicut ei Christus potestatem dedit iudicandi de Christianorum peccatis, ita & definiendi tempus in quo tale iudicium fieri debeat: nec vllus alius modus excogitari potest, designandi tempus in quo extra mortis articulum obligatio contingat subeundi id ipsum iudicium. Ea autem designatio habetur in cap. omnis vtriusque sexus. De peniten. & remis. cum præcipitur vt omnes vtriusque sexus fideles, cum ad annos discretionis peruenerint, proprio Sacerdoti omnia peccata sua confiteantur, saltem semel in anno.

Secundum dubium est, An obligatio confitendi tunc contingat cum confessio censetur esse medium moraliter necessarium ad superandam aliquam tentationem seu occasionem peccandi. Istud etiam tractat Suarez in sequenti numero. 10. & 11.

De eo autem tria videntur tenenda. Primum est negati non posse, quin frequenter confiteri, sit optimum & vtilissimum remedium aduersus tentationes, quoniam per confessionem rite obitam, anima pondere peccatorum exonerata, & diuinæ gratiæ habitu teclta & roborata, valentior redditur ad spiritualem pugnam.

Secundum est, Propositam necessitatem moraliter loquendo, non nisi raro posse contingere: quia cogitari non potest casus, in quo nequeat tentatio superari, aut nouum

peccatum mortale vitari, aliter quam per confessionem Sacramentalem. Nam ad vincendam quantumcumque tentationem, & periculum peccandi mortaliter superandum, potest sufficere diuinum auxilium excitans nos & adiuuans. Quod non dari efficax nisi præcedente Sacramentali confessione, nulla ratio persuadet; præsertim cum ipsa confessio, vt debite fiat, requirat potius superationem tentationis, quam contra; quandoquidem coniunctum habere debet firmum propositum non peccandi mortaliter de cætero; data quacumque occasione; quod est tentationem superasse.

Tertium est idato casu, in quo reuera hic, & nunc, in hac persona, & cum his circumstantiis confessio existimatur esse medium necessarium ad vincendam tentationem, & periculum peccandi mortaliter; tunc obligationem esse confitendi, non quidem ortam ex præcepto confessionis; sed ex præcepto quo homo tenetur vitare peccatum illud, de quo tentatur cum lapsus periculo. Tale enim præceptum obligat, vt ad vitacionem peccati, sic & ad media quæ sunt ad illam necessaria: sicque confessionem omittendo in eo casu, mortaliter peccatur; non quidem transgressione præcepti diuini de confessione; sed alterius per quod prohibetur peccatum illud, cuius probabili periculo quis exponit se, per eam omissionem.

Tertium Dubium est, An is qui succumbens tentationi, lapsus est in peccatum mortale, obligetur confiteri quantumcumque. Circa quod aduerte, de se manifestum esse, quod saluberrimum consilium sit, vt statim ac quis lapsus est in peccatum mortale, deo confiteatur ob innumera damna quæ ipsum secum adfert. Item sententiam esse receptam communi consensu esse Nauar. in Enchir. cap. 2. num. 6. quod non teneatur peccator, simulac peccauit, de peccato commissio illico confiteri, etiamsi habeat copiam Confessarij. Clementissimus enim Dominus nobis in peccatum post baptismum lapsus, præceptum quidem imposuit confitendi, quod sub pœna noui peccati esset aliquando implendum: illud tamen, aliquando, non restitit ad primum occurrens, sed extendit ad omne quando, vt sic dicam, huius vitæ: prout Ecclesiæ vsus ostendit; tum in eo quod præfixum sit spatium vnius anni ad implendam obligationem confitendi à Christo impositam: tum in eo, quod confessarij etiam docti & pij, auditis varijs peccatis toto anno commissis, non solent penitentes admonere de alijs nouis, quæ commiserunt per confessionis dilationem vsque ad illud tempus neq; de talibus penitentes ipsi se accusare, aut scriptulo angi solent.

Itaque tota difficultas versatur in casu, quo quis probabiliter timeret, si diutius confessionem differat, se peccata commissæ obliuioni traditurum. Nam Medina & alij quorum meminit Suarez tomo 4. disp. 36. sect. 5. num. 5. existimant tunc obligationem esse statim confitendi, vel scribendi peccata ad succurrendum memoriæ: quia homo diuino iure tenetur integre confiteri: & ex cõsequenti id ipsum tunc facere cum potest, nec postea poterit propter obliuionem. Nauar. vero in Enchir. cap. 21. nu. 35. & alij quorum Suarez consequenter meminit, num. sexto sequenti, sentiunt, quod licet id sit salutare consilium, non sit tamen obligatorium: quia ius Ecclesiasticum non adstringit ad sæpius quam ad semel in anno confitendum: quamuis regulariter atque moraliter loquendo, vix sit aliquis, qui confitendo tantum semel in anno possit recordari omnium peccatorum, quæ tam cogitatione, quam verbo, aut opere commiserit. Neque iture diuino adstringimur ad memoriter retinenda omnia peccata quæ commisimus: sed ad talem moralem diligentiam, quando tempus obligationis occurrit, faciendam; vt omnia quantum fieri potest reuocemus in memoriã & integre confiteamur. Istud enim est, quod ex institutione Sacramenti Penitentia colligi dicitur in Concil. Trident. sess. 14. cap. 5. oportere scilicet, à Penitentibus omnia peccata mortalia, quorum post diligentem discussionem, conscientiam habent; in confessione recenseri. Adde, quod vt Syluester argumentatur, Confessio primo quasi. 2. in fine, obliuisci peccati mortalis non sit peccatum mortale; ideoque eum de quo agimus, non exponere se periculo peccati mortalis: sic vt teneatur laborare ne obliuiscatur, ea scribendo: alioquin enim (inquit idem Syluester) teneretur semper deferre secum instrumenta scribendi, quod stultum iudicaretur.

32. Quæritur quibus est, An obligatio confitendi semel in anno, sit aliqua ratione iuris diuini. Ad hoc pluribus alijs citatis respondent Azor. & Suarez: ille in prima part. in finit. lib. 7. cap. 29. quæst. 8. & hic tom. 4. disput. 36. sect. 1. num. 5. obligationem ad confessionem annuam; vt annua est, siue vt faciendâ est quotannis, esse iuris canonici: vt verò est faciendâ quotannis confessio nem qualem Christus instituit, esse iuris diuini. Id quod patet per illud quod sub initium huius capituli habitum est, in hac re Ecclesiam præcepto Christi tantum addidisse determinationem, quoad circumstantiam temporis; non autem diuersum præceptum dedidisse. Ex qua responsione colligere licet, quod etiam si Ecclesia iurisdictionem non habeat per se statuendi aliquid de actibus & delictis quæ suâ naturâ notitiam humanam fugiunt: nihilominus tamen eum qui peccata interna solummodo habeat, obligari ad annuam confessionem: quia id quod Ecclesia hanc iniungens intendit, est frequentem facere vsum externum confessionis, quam ad reparationem lapsi post baptismum Christus Dominus fieri iussit. Vnde ea non egreditur suæ iurisdictionis terminos, vt quæ statuat de internis actibus. Etiam nec illi qui tantum habent peccata interna, ab ipsa annua confessione excluduntur: quando quidem quoad substantiam est illam, quam Christus Dominus præcepit faciendam de omnibus peccatis, quantumvis interna illa sint vt Concil. Trident. expressit in sess. 4. cap. 5. & Can. 7. Licet quoque ex ea tem responsione colligere, dispensationem Summi Pontificis in præcepto annuæ confessionis non excusare ab obligatione confitendi in periculo mortis, vel non habendi postea copiam Confessarij occurrente in eodem periculo; vel dum sumenda est Eucharistia, quia talis obligatio iuris diuini est, non admittens mutationem cum sita Deo immutabili conditum.

33. Quintum dubium est, An ex vi præcepti de annua confessione, obligentur fideles, aliqua certâ determinataque anni parte confiteri. Istud in vtraque parte citatis auctoribus tractant f. ius Azor. & Suarez: ille in præced. 28. quæst. 7. & hic in seq. sect. 3. partemque negantem sequuntur. Nec immerito: quia verba præcepti in capite. Omnis vtriusque sexus. De penitent. & remiss. Semel in anno, non determinant obligationem ad certam anni partem; sed quavis anni parte imitari posse, indicant: sicut cum præcipitur alicui ieiunare semel in hebdomada; liberum ei relinquitur, quæ uoluerit hebdomadæ die ieiunare. Deinde cum in eodem cap. tractatur præceptum quoque de annua Eucharistia sumptione, simul determinata certâ anni parte, per illa verba: Suscipiens reuerenter ad minus in Pascha Eucharistia Sacramentum: talis differentia satis ostendit obligationem præcepti de confessione, non esse ab Ecclesia determinatam ad certam anni partem: sicut est obligatio de Eucharistia sumptione.

34. Nec verò dici potest, non duo præcepta, sed tantummodo vnum esse, quo in iungitur sacrosanctæ Eucharistia sumptio in Paschate, & ob illam Sacramentalis confessio, tanquam necessaria præparatio. Nam sententia communis est in contrarium: pro qua plures auctores & rationes iustem afferunt, Azor. in sequen. quæst. 9. & Suarez in prius cit. sect. 1. numero 4.

Satis autem nobis est vsus Ecclesie, quo ab his qui ex rationabili causa excusantur ab Eucharistia sumptione, exigitur nihilominus vt semel in anno, confiteantur. Sic enim pueri qui nondum admittuntur ad Eucharistiam, tanquam illius nondum capaces, censentur obligati ad confessionem annuam: eo quod ad annos discretionis iam peruenerint.

Si opponas consuetudinem quoque esse Ecclesie, in Conc. Trident. sess. 14. cap. 5. valde commendatam vt præceptum confessionis impleatur in Quadragesima: vnde sequitur pariter modo ipsum tunc esse implendum. Ei oppositio Medinæ secutus Azor, respondet probabile esse, anni partem, quam ius indeterminatum relinquit faciendæ confessionis annuæ, determinatum esse consuetudine interpretante ius ipsum, ac declarante annuam confessionem peccatorum, quam idem ius iubet facendam esse in Quadragesima, seu Paschatis tempore.

35. Suarez verò cor cedens consuetudinem negat eam esse obligationem; quia recepta non est inter fideles tanquam

determinans obligationem annuæ confessionis ad tempus Paschale: sed tanquam designans tempus cæteris anni partibus ad satisfaciendum obligationi confitendi commodius; propter aliud Ecclesiasticum præceptum de sumenda quorânis in Paschate sacrosanctæ Eucharistia: cuius impletio exigat præparationem per Sacramentalem confessionem ex Conc. Trident. sess. 13. cap. 7. Itaque ex ea consuetudine non nascitur obligatio: sicut nec ex ea, quæ illi qui nullius peccati mortalis sibi sunt conscij, nolunt ad Eucharistia sacramentum accedere in Paschate iuxta Ecclesie præceptum: nisi præmissa confessione de venialibus, quæ memoriæ occurrunt, nam ea non obstante dubium est, an tales ad confessionem obligentur: cui dubio non esset locus, si ea consuetudo obligationem induceret. Si quis vigeat, non omnes qui consueverunt in Paschate confiteri, ad Eucharistia sumptionem obligari; vt patet de pueris. vnde sequitur eorum saltem respectu consuetudinem confitendi in Paschate, non esse ob conditionem iam dictam, respondendum est, de vi consuetudinis non esse indicandum ex iis quæ faciunt pueri; quibus proprium est non admodum discernere quid ex qua obligatione fiat; sed leui ea quæ vident cæteros facere. Si quis præterea vigeat datu Episcopalia statuta quibus obligatio confitendi semel in anno, determinatur ad tempus Paschale, Respondendum est, Episcoporum intentionem non esse determinationem Ecclesie aliam adiungere; sed solum procurare, vt ea obseruetur: vrgendo illud tempus determinatè, in quo debet quoque ex vi præcepti Ecclesie vniuersalis, vrgere Eucharistia sumptionem: cui ipsam confessionem præmittere oportet. Cur autem Ecclesia cum certam anni partem determinauerit ad sumptionem sacrosanctæ Eucharistia, in determinatum reliquerit ad confessionem Sacramentalem Suarez in cit. sect. 3. numero 3. causam adfert: quod proijs qui post baptismum lapsi sunt in peccatum mortale, hæc sit instituta tanquam remedium, quod non excedit de die in diem differre.

Sexum dubium est, Quomodo computandus sit annus, in quo est obligatio semel confitendi. Respondendum videtur; quod cum varijs assignentur modi (quos Suarez refert & expendit in sequen. nu. 5. 6. 7. & 8.) faciendæ talis computationis, illum cum eodem & cum Azorio in citato cap. 28. quæst. 6. pro praxi probandum esse: quo talis annus computatur ab vno Paschate ad alterum Pascha, proxime sequens; comprehendendo omnes illos dies in quibus potest præceptum sumendi Eucharistiam impleri: nempe à Dominica Palmarum, ad Dominicam in albis inclusiue. Ratio est quia huic modo computandi fateri communis sensus fidelium existimantibus obligationem, quam habent confitendi semel in anno, eam à ab vltimo Paschate, in proximo finiri & Ecclesie Prælati in ipso Paschate non ante, compellunt præceptum confitendi implere. Neque refert quod talis modus non consistit ex verbis præcepti Ecclesiastici; quia consuetudo Ecclesie est optima legis Ecclesiasticæ interpretis. Nec à ratione alienum est vt in hac re, ad animæ tantum negotium spectante, annus non vulgariter, sed more Ecclesiastico intelligatur, computeturque. Nec idem refert quod cum tempore Paschatis mobile sit, fiat vt inter vnam & aliam confessionem, interdum intercedant tredecim menses, interdum vndecim solummodo: quia quamuis id sit contra consuetudinem anni vulgaris, nõ est tamen contra rationem anni Ecclesiastici: seu quem Ecclesiastica consuetudo induxit, & seruat legitime.

Septimum dubium est, Ad quid obligetur, qui anno elapso non est confessus. Respondetur teneri quamprimum confiteri; ita vt eo magis ac magis peccet quo magis ac magis confessionem voluntariè differat. Ita contra D. Anton. & Sylu. cum Maiore, Sorio, Medina, Nauar. & à Victoria tam hos quam illos citans tenet Suarez in eadem disput. 36. sect. 4. Et probatur: quia cum Ecclesie præcipiens annuam confessionem intentione sit, efficere vt confessio ipsa non differatur nimium: eadem quoque ex se est, sic obligare ad non differendum, vt intra annum ea fieri debeat: sique non fiat, semper continueque maneat obligatio eam non vltra differendi: erinde ac contingit in obligatione solvendi censum annuum: vt scilicet ea non tollatur ex eo, quod solutum non sit elapso anno, sed potius et cetera videntur. Quod verò in contrarium obicitur præceptum affirmatiuè determinatè obligans pro aliquo tempore, nõ obligare

illius

illius transgressorem transacto eodem tempore: ut patet ex præcepto audiendi Missam die festo, vel ieiunandi in Quadragesima. Neque enim qui die Dominica Missam non audierit, tenetur illam audire feria secunda: neque is qui omisit ieiunare Quadragesimam, tenetur quadraginta diebus sequentibus ieiunare, ut obligationi imponit ab Ecclesia satis faciat. Hoc inquam reicitur, quia procedit tantum quando temporis designatio, per præceptum affirmatiuum facta, est ad obligationem omnino determinandam pro illo ipso tempore, ut in duobus casibus propofitis, & quibusdam aliis: non autem cum sit ad suspendendam, seu differendam obligationem vsque ad illud tempus designatum; ut in casu annuæ confessionis, & in quibusdam aliis: quos discernendi à præcedentibus non videtur alia ratio assignari posse, quam ut considerentur materia & forma præcepti, ac intentio præcipiens, utrum ostendant potius vnum quam alterum præcepti modum.

38. **Octauum Dubium est,** An qui iam semel in anno confessus est, si denuo intra illum labatur in peccatum mortale, tenetur ante eundem elapsum denuo confiteri; An vero sufficiat propofitum firmum habere illud confitendi primo tempore in quo incumbet obligatio confitendi. Quod aduerte non proponi de eo quod in praxi seruandum est, tanquam animæ salutare: nemo enim est qui neget saluberrimum esse non differre diutius confessionem post peccatum mortale perpetratum. Neque proponi de eo quod facere incumbit ex vi iuris diuini, si articulus mortis occurrat, vel sit sumenda sacrosancta Eucharistia, vel conscientia dicat obligationem esse sub mortali. Certum est enim, peccatum mortale esse tunc non confiteri. Sed proponi de eo, quod incumbit ex vi iuris Ecclesiastici. Responderi autem potest, sicut respondet à Victoria De Sacram. numero 137. non teneri. Ratio est, quia quod in cap. Omnis viriusque sexus. De penit. & remission. statuitur, omnes fideles debere semel in anno confiteri omnia sua peccata, non est necesse intelligi de confessione omnium peccatorum quæ vsque ad anni finem committuntur: sed peccatorum quorum memoriam potest homo habere dum confitetur, siue eo anno, siue alias commissorum, necdum confessorum. Nam id præceptum ut ante notauimus, solum est determinatio præcepti diuini iniungentis confessionem integram de peccatis, quæ memorie occurrunt facta diligenti conscientie examinatione.

39. Sed obiicit Suarez in prius citata sect. 3. num. 5. fideles confesos sibi peccati mortalis, quamuis iam semel in anno confessi sint, si in Paschate nec confiteantur nec communicent, existimare se duo peccata mortalia committere. Item eum, qui iam semel in anno confessus est sed tantummodo de venialibus, cum nullius peccati mortalis sibi conscius esse; si eodem anno labatur in peccatum mortale, teneri ex vi præcepti Ecclesiastici intra illum denuo confiteri. Ergo maiori ratione tenebitur si de mortalibus confessionem iam fecerit. Ad quorum prius responderi potest, existimationem eam esse ex ignorantia & conscientia erronea: ut & illam quæ plerique putant se ex eiusdem præcepti vi teneri in Paschate confiteri, quantumcumque nullius peccati mortalis sint sibi conscij. Ad posterius vero confessionem de venialibus non esse eam quæ præcipitur in cap. Omnis viriusque sexus, sed de mortalibus iuxta dicenda in sequenti parte huius capituli. Vnde qui illam fecit nondum dicitur semel in anno confessus secundum eiusdem Cap. præscriptum. Non est tamen negandum quin si is qui post iam factam semel in anno ab Ecclesia præscriptam confessionem lapsus est in peccatum mortale, videat se casum reservatum habere à quo absolui non poterit in proxima confessione facienda ex obligatione quia non habebit copiam Confessarij habentis sufficientem iurisdictionem. Quin inquam, tenetur vi commoditate quæ tunc ipsi offertur confitendi apud aliquem præditum iurisdictione sufficienti ad ipsum absolvendum.

40. **Nonum Dubium est,** An si quis in confessione facta hoc anno, aliqua peccata mortalia omiserit per obliuionem excusabilem, vel ob aliquam causam rationabilem, tenetur vi præcepti Ecclesiastici statim confiteri eadem peccata; An vero possit differre illorum confessionem vsque ad tempus obligationis sequentis anni. Ad quod à Victoria & Na-

uarr. ille loco cit. & hic in Enchir. cap. 2. nu. 9. respondent non teneri. Ratio est, quia cum præceptum ipsum Ecclesiasticum peccatorem obliget tantum ad peccata omnia quibus conscientia ipsius grauatur, semel in anno confitenda, quantum memorie occurrunt facta diligenti conscientie discussione: seu quantum fieri potest, & necesse est ad integritatem Sacramenti iure diuino præscriptam: atque sufficienter, ut manifestum est, tale quid præstiterit ille, qui eo quo propofitum est modo, confessionem fecerit; nihil sane est cur negetur sufficienter quoque satisfecisse Ecclesiastico præcepto: tanquam debeat iterum, eodem anno sub poena peccati mortalis confiteri; nec confessionem differre possit in tempus, in quo primum occurret illius faciendæ obligatio.

41. **Vltimum Dubium est,** An is qui in casibus duorum præcedentium dubiorum confitetur hoc anno de peccatis commissis tantum anno præcedenti, ita satis faciat obligationi confitendi, ut non teneatur ex vi Ecclesiastici præcepti, hoc ipso anno adhuc confiteri. Ad quod congruenter antedictis respondendum est affirmatiue. Diximus enim per confessionem factam præcedenti anno, sufficienter satisfactum esse obligationi confitendi illo anno; neque negari potest per eam de qua dubium istud proponitur, sufficienter satisfieri obligationi huius anni; dato quod ipsa facta sit integrè & seruatis omnibus aliis ad Sacramentalem confessionem requisitis iure diuino: cui vt sæpe diximus ius Ecclesiasticum nihil addit nisi determinationem ad tempus.

PARS QUARTA CAPITIS.

De personis quibus imponitur obligatio faciendi confessionem Sacramentalem.

S V M M A R I V M.

42. Infideles ad confessionem Sacramentalem neque diuino, neque humano iure obligantur.
43. Fidelis qui post factum diligens conscientie examen, nullius culpa mortalis sibi conscius est, non obligatur ad confessionem.
44. Nec item obligantur habentes solummodo venialia.
45. Exceptis duobus casibus.
46. Cause ob quas confiteri debeant habentes solummodo venialia, etiam si non teneantur sub præcepto.
47. Quomodo ab Ecclesia imponi possit confessio peccatorum venialium.
48. Obligatio confitendi imponitur lapsis in peccatum mortale.
49. Quomodo Papa ei obligationi subiiciatur.
50. Quomodo pueni.
51. Quæ inopia iurum Confessarij excuset ab obligatione confitendi.

Quod hic explicandum occurrit est, quoniam illi sint, quos præceptum confitendi obligat. Id quod declaratur aliquot propositionibus.

42. Prima est, Infidelem neque diuino neque Ecclesiastico præcepto obligari ad Sacramentalem confessionem. Ad huius probationem, Dominicus Sotus & Ioannes Medina: ille in 4. distincti. 18. quest. 1. art. 3. concl. 1. & hic in Cod. de confessi. quest. 5. sub finem, bona argumenta adferunt: sed sufficit nobis auctoritas Conc. Trident. sess. 14. cap. 2. dicentis Ecclesiam in neminem iudicium exercere, qui non prius in ipsam per baptismi ianuam fuerit ingressus] & in cap. 5. Christum è terris ascensurum ad caelos Sacerdotes sui ipsius Vicarios reliquisse, tanquam Praefides, & Iudices, ad quos omnia mortalia crimina deferrentur in quæ Christi fideles ceciderint. Et vero obligatio confitendi imposita iure diuino, non est alia, quam quæ sequitur ex potestate relicta à Christo in Ecclesia ad exercendum penitentiale iudicium; seu ad ministrandum Penitentiae Sacramentum: prout antea initio huius capituli iam docuimus ex illo cap. quinto. Quæ potestas cum tradita sit tantum in domesticos fideles, quos ipse Dominus lauacro baptismi, corporis sui membra semel effecit, ut in cit. cap. 2. habet eadem Concilium: relinquitur diuino iure ad confessionem Sacramentalem non obligari infideles. Multo vero minus iure Ecclesiastico, cum, ut in cap. Gaudemus de diuini habetur constitutionibus canonicis illi non ardeantur.

43. Secunda propositio, Eum qui culpæ post baptismum

ommissa conscientia sibi non est: nullus recordari valens facto diligenti conscientia examine, non obligari præcepto confitendi. Ratio est, quia tale præceptum, siue diuinum siue Ecclesiasticum, datur pro lapsis in peccatum: vt de diuino constat per illud *Ioan. 20.* Quorum remiseritis peccata remittuntur eis: per quod datum esse idipsum præceptum, declarat Conc. Trident. *sess. 14. cap. 5.* De Ecclesiastico, verò constat ex illis verbis *cap. Omnis vtriusque sexus. De Peniten. & remiss.* Omnia peccata sua saltem semel in anno confiteatur.] Si opponas illud *1. Ioan. 1.* Si dixerimus quia peccatum non habemus nos ipsos seducimus] Respondet Sotus in *sequenti conclusione 2.* per illud, nos tantum moneri, ne affirmemus nos esse sine peccato: quia multa nos latere possunt: non autem, vt si nullius culpæ nostræ memores esse possimus, nos in conscientia iudicio constituamus reos alicuius peccati certi, de quo tanquam à nobis commissio, confiteri obligemur.

44. Tertia propositio est, Habentem solum peccata venialia non obligari præcepto confitendi. De hac quoad præceptum diuinum dubitari non potest propter aperta verba Concilii Trident. *sess. 14. cap. 5.* dicentis Christum Sacerdotes sui ipsius Vicarios reliquisse, tanquam Praesides & Iudices, ad quos omnia mortalia crimina deferrentur, in quæ Christi fideles ceciderint. Inde enim patet confessionem quam Christus præcepit solummodo esse peccatorum mortalium; ita vt venialia citra culpam possint in ea taceri, prout expressum etiam est in *ead. cap. 5.* Quoad præceptum verò Ecclesiasticum controuersia quidem est: de qua in vtramque partem auctores referunt Azor. & Suarez: ille in *1. par. Moral. Instit. li. 7. cap. 28. quæst. 3.* & hic *tom. 4. disput. 36. sect. 2. num. 6.* Pars autem negans, pro qua est communis sententia, à nobis tenenda tanquam nostræ propositioni conformior, probatur: quia cum in memorato *ca. Omnis vtriusque sexus* præcipiatur, vt omnes fideles omnia sua peccata semel in anno confiteantur: illis verbis comprehenderentur venialia, fideles tenerentur illa omnia confiteri, quod absurdum est: vt pote impossibile. Quare is qui non habet peccatum mortale, non comprehenditur sub illo præcepto. Accedit quod illud sit tantum determinatio præcepti diuini, nec quidquam præcipiat, quin diuino præcepto mandatum sit, præter temporis determinationem ex Conc. Trident. *sub finem citati cap. 5.* Ac, vt dictum est, ex diuino præcepto solus ille tenetur confiteri, qui sibi conscius est peccati mortalis. Ergo & ex præcepto Ecclesiastico.

45. Patitur tamen hæc propositio exceptionem in duobus casibus ex Nauar. in *Enchir. cap. 21. num. 34.* quos referemus in sequenti num. 93.

46. Quarta propositio, Etiam si habens solum venialia non teneatur ex vi præcepti, confiteri, debet tamen: tum ad vitandum scandalum, ne putetur transgressor præcepti Ecclesiastici, aut imparatus ad sacramentum accedere: tum ad exercendum humilitatem erga suum proprium Sacerdotem, aperiendo illi animæ propriæ statum; tum ad obtinendum à Deo nouam gratiam, & remissionem alicuius partis pœnæ peccatis debita: tum etiam ad securitatem; cum fieri possit, vt putet quis venialia esse, quæ sunt mortalia: vel vt habeat aliquod mortale occultum, ad cuius deletionem vis Sacramenti requiratur; tum demum ad augendum propositum nunquam peccandi mortaliter & ad diminuendum habitum peccandi venialiter. Hæc etiam Nauar. ex Sylu. in eadem sententiam consequenter adfert.

47. Difficultas autem, de qua in vtramque partem plures auctores citat Azor. in *sequenti quæst. 4.* An ab Ecclesia præcipi possit confessio peccatorum venialium: ita vt hæc, quæ sunt illius materia libera fiant materia necessaria: videtur explicanda distinctione: dicendo non posse quidem per se ac directe, posse tamen per accidens, indirectè; nimirum præcipiendo generaliter & absolute externum vsum Sacramentalis confessionis pro certis diebus; eo modo quo in Clement. *1. §. Sanè De statu Monach.* iniungitur monachis S. Benedicti, vt singulis mensibus ad confessionem saltem semel, accedant. Nam ad talem vsum obligatus, consequenter obligabitur ad confitendum de venialibus, quando in tempore determinato, nullius peccati mortalis sibi conscius fuerit. Inde enim obligatio præcepti non cessat, tanquam impossibilis ob def-

ectum materiae confessionis: licet enim peccata venialia non sint confessionis materia necessaria, sunt tamen sufficiens ex Concilii Trident. *sess. 14. cap. 5.*

Quod autem fideles ad talem vsum obligari valeant ex eo patet; quod ipsi possint ad eundem actum tanquam laudabilem ac salutarem se ipsos voto obligare. De memorata iniunctione Clementina aduerte obiter, difficultatem esse, num contineat præceptum: quam Azor. & Suarez tractant ille in *sequen. cap. 29. quæst. 1. & 2.* hic verò in *ead. disput. 36. sect. 5. num. 7. & 8.* resoluuntque de ea re iudicandum esse ex instituto & consuetudine religionis. Quos consulat qui vult.

Quinta propositio est, præcepto confessionis obligari omnes post baptismum lapsos in peccatum mortale, etiam si internum tantum fuerit. Hæc est de fide ex Conc. Trident. *sess. 14. cap. 5. atque Can. 7. & 8.* in quo excommunicatur expressè is, qui dixerit ad confessionem non teneri omnes & singulos Christi vtriusque sexus fideles, iuxta magni Concilii Lateran. constitutionem, semel in anno.

De Papa autem & pueris quomodo teneantur difficultas est. Ac de Papa solummodo est quoad præceptum humanum, nimirum an obligetur sicut ceteri fideles, confiteri semel in anno: certum est enim, præcepto diuino ipsum obligari, perinde ac ceteros. Explicatur verò distinctione eadem difficultas. Nam cum in præcepto duplex vis insit, vna coactiua, & altera directiua, præceptum Ecclesiasticum de annua confessione, non obligat Papam vi coactiua: quasi puniri possit si illud non seruet, sicut puniuntur ceteri: qui viuatur ab Ecclesia & mortui priuantur sepultura Ecclesiastica: nam cogere est superioris, quem Papa non habet in Ecclesia. Obligari autem vi directiua; quia Papa sicut ceteri (vt seruetur capitis cum membris conformitas, vbi non est diuersitatis ratio) debet se conformare præcepto fidelibus omnibus communi, quando eadem est in eo quæ in ceteris ratio seruandi illud: prout esse patet, quoad præceptum de annua confessione. Nascitur verò talis obligatio ex iure naturali: quod præcibit, vt quod quisque iuris in alterum statuit, ipse eo vi debeat, iuxta dictum Sapientis Patere legem quam ipse tuleris.] *cap. Cum omnes. De constitut.* Hanc resolutionem propositæ difficultatis habet Couar. *ad cap. Alma mater. De sentent. excommunicat. in 6. parte priorè §. 1. num. 5.* plures eandem tradentes referens.

De pueris autem constat quidem si post baptismum in peccatum mortale lapsi sint, ad confessionem obligari: non modo præcepto diuino, quod omnibus taliter lapsis imponitur, vt in præcedentibus docuimus: sed etiam præcepto Ecclesiastico, quod extenditur ad omnes Christi fideles qui ad annos discretionis pertenerint. Difficultas autem est quando incipiunt obligari, tanquam habentes rationis vsum sufficientem ad peccandum mortaliter: de qua re vide auct. dicta *in 1. parte lib. 4. cap. 1. num. 1.* Si quis vero obicit ex *cap. 1. & 2. de delictis puerorum,* non adstringi humana lege pueros ante decimum quartum annum; Respondet Azor. in *sequenti quæst. 6.* inde tantum haberi, ante decimum quartum annum pueros quamuis rationis iam compotes, non esse pœnæ legis visitata puniendos, sed arbitrio Iudicis: sicque pueros si omittant confiteri semel in anno non subici pœnæ in *cap. Omnis vtriusque sexus de penitent. & remiss.* impositæ, iuxta communem Doctorum sententiam illos ab ea excusantur vt Suarez *notat in seq. sect. 8. numero 5.* hoc est viuos non arceri ab Ecclesiastica sepultura. Neque obstat, quod pueri etiam ante annos pubertatis, percussione Clerici, in excommunicationem *Si quis suadente diabolo 17 quæst. 4.* incurrant, ex *capite primo & ultimo de sententia excommunicat.* vbi ratione ætatis conceditur illis vt ab Episcopo suo absolui possint: qui alioquin ad Romanam curiam recurrere tenerentur Non obstat, inquam: quia excommunicatio prædicti capituli. Si quis suadente diabolo est lata, vt vocant, sententiæ, ipsoque facto incurritur, nullà expectatâ Iudicis executione: pœnæ verò *cap. Omnis vtriusque sexus,* est sententiæ ferendæ; seu quæ non est imposita, sed imponenda est à Iudice, vt verba futuri temporis, *incutitur & careat,* satis indicant: vnde in ea exequenda locus est arbitrio Iudicis, non autem in ipsa excommunicatione capituli. Si quis suadente diabolo.

Sexra proposito est, fideles ab executione præcepti de confessione excusari per inopiam Confessarii. Hæc de se nota est; si inopia fuerit talis, vt Confessarius omnino haberi nequeat; quia nemo ad impossibile obligatur: tuncque talis executio est aperta impossibilitas. Si vero fuerit talis inopia vt haberi quidē possit Confessarius, sed non sine difficultate extraordinaria: quia, verbi gratia, longum iter conficiendum est: t habeatur: aut graue aliquod nocumentum perferendum: eandem propositionem habere etiam locum, ex eo probatur, quod domini iugum suauis sit: à qua suauitate existimandum non est sanctam Ecclesiam ipsius sponsam velle recedere: præsertim aduerentem ad id quod est iuris naturæ: vt in hæc est, hominem nimias molestias, infamiam, & alia graua nocumenta vitare, nisi in contrarium vigeat periculum maioris mali: quale est æternæ damnationis. Quod quando aliquis peccati mortalis sibi conscius probabiliter timet, dubitans de sua contritione; non debet per infamiam aut vllum aliud temporale detrimentum reuocari à confessione. Id quod Suarez annotat *in eadem dispus. 36. sect. 6. nu. 5.*

PARS QUINTA.

De requisitis ad satisfaciendum obligationi confitendi.

SUMMARIUM.

- 53 Per confessionem imperfectam ex defectu integritatis, aut contritionis, vel ex animis fessis, tentis, non satisfit præcepto confitendi; si talis facta sit delecta operâ, aut ex ignorantia affectata.
- 54 Idem dicendum est quoad præceptum diuinum, si ignorantia fuerit crassa.
- 55 An idem quoque dici possit, quoad præceptum Ecclesiasticum.
- 56 Si defectus integritatis contingat per obliuionem aut inaduerentiam naturalem, non obstat satisfaciendi proposita obligationis.
- 57 Idem dicendum de defectu plena contritionis ex tali inaduerentia.
- 58 Confessus non accepta absolutione, obligatur iterum confiteri.
- 59 Obiectio in contrarium cum solutione.

Hæc duo dubia occurrunt explicanda. Prius est, An is satisfaciat præcepto Confessionis, qui illam facit imperfectam: vt ipse qui non confitetur omnia sua peccata; aut quamuis confiteatur omnia quorum memoriam habet, id tamen facit sine legitima contritione cordis, aut sine debita conscientia discussione. Posterius est, an satisfaciat qui confessus proprio Sacerdoti, non accipit ab eo absolutionem. Prius autem explicatur his propositionibus.

Explicatio dubij, Num præcepto confitendi satisfiat per confessionem imperfectam.

SECTIO PRIOR.

Prima est; nec diuino nec humano præcepto confessionis satisficere illum, qui modo aliquo ex dictis, imperfectam facit delecta operâ, aut per negligentiam seu ignorantiam affectatam. Probatur, quia talis nec facit, nec facere curat id quod Christus instituit, & quod secundum Christi intentionem Ecclesia quotannis fieri præcipit. Nâ vt in Concilio Tridentino, *sess. 14. cap. 5.* dicitur: ex Christi institutione oportet à Pœnitentibus peccata omnia mortalia quorum post diligentem sui discussionem, conscientiam habent, in confessione recitari; quod confessionem sic imperfectam facientes, certum est non seruare.

54. Secunda propositio est; eum qui pari modo imperfectam facit per ignorantiam crassam, non tamen affectatam, non satisficere præcepto diuino. Hæc probatur eadem ratione qua præcedens, quia non facit quod Christus instituit, nec excusatur per ignorantiam; cum adhibita morali diligentia illam vincere potuerit.

55. An autem satisfaciat Ecclesiastico; difficultas est: de qua in vtramque partem authores adfert Azor. *in cit. cap. 29. quæst. 3.* & affirmantem sequitur vt mitiorem, & que pœnitentes peccatorum suorum confessionem facientes liberet à crebris scrupulis, quibus grauius diuexarentur, tanquam rei violationis præcepti de annua confessione, si eis non constaret se integri: & cum sufficienti conscientia discussione, &

cum summo dolore de peccatis, & cum perfecto emendationis proposito, confessionem perfecisse. Propter quam rationem facile ei consentierim, quoad casum in quo Pœnitens incertus esset, an in aliquo prædictorum defecisset suâ culpâ: quia tunc locus esse posset excusationi à peccato, ob graue illud incommodum, quod tactum est: non verò quoad casum, in quo certus esset se defecisse. Nam præterquam quod in eo casu non adest occasio diuexationis per scrupulos: pro parte contraria est virgens ratio; nempe quod Ecclesia annuam confessionem præcipiens, eam iubeat quam Christus instituit: additâ tantum determinatione temporis, ex Concilio Tridentino, *sess. 14. sub finem cap. quinti.* Certum est autem Christum instituisse integram de omnibus peccatis mortalibus, coniunctam cum debita cordis contritione seu peccatorum commissorum detestatione. Ergo eandem Ecclesia præcipit; & per consequens non nisi eâ factâ de omnibus peccatis mortalibus integram, cum eorundem detestatione, impletur præceptum Ecclesiasticum; sed peccatur illius violatione; nisi causa iusta interveniat, quæ excuset. Immo & sacrilegium committitur, confessionem faciendo contra Christi institutionem, atque insufficienter ad sacramentum Pœnitentiæ perficiendum.

56. Tertia propositio est; per confessionem imperfectam ex defectu integræ declarationis peccatorum, si proueniat ex obliuione seu inaduerentia naturali, impleri præceptum confitendi, siue diuinum siue Ecclesiasticum sufficienter ad excusationem à peccato transgressionis: quamquam peccata obliuia, si in memoria postea recurrant, confiteri oportet. Huius prior pars patet, quia naturalis obliuio seu inaduerentia cum sit inuincibilis, excusat à peccato. Posterior verò probatur ex eo, quod talia peccata non sunt supposita Sacerdotis proprii iudicio, vt debent ex Christi institutione, omnia post baptismum commissa prout habet Concilio Tridentino, *sess. 14. initio cap. 5.*

57. Difficultas autem est, An hæc propositio procedat cum ex inaduerentia, confessio facta fuerit quidem cum detestatione peccati, vt ipsum est Dei offensam, non tamen tam plena quam opus esset ad obtinendum Sacramenti Pœnitentiæ effectum, qui est Dei gratia, per quam peccator iustificatur. De qua difficultate in vtramque partem authores refert Couar. *ad cap. Alma mater De sentent. excomm. in 6. parte prior. §. 4. nu. 13. versu 3.* & affirmantem partem, tanquam apud Theologos communiorē merito approbat: sicut & Franc. à Vict. De sacrament. *num. 157.* & Nauarr. *in Enchir. cap. 9. num. 10.* Eam verò bona ratione Caiet. Sotus & Canus, quos Couar. citat, confirmant: nempe quod is qui ad iudicium viri prudentis bona fide credit se præstitisse ea, quæ requiruntur ad confessionem Sacramentalem; præcepto de confessione ita per eam satisfaciat, vt ad iterandam non teneatur. Nam aliqui non esset locus tranquillitati conscientia, sed quacumque diligentia posita, semper esset cogitandum de illius iteratione ad præcepti implementationem: quod esset onus grauissimum & intolerabile, à quo tam non posset releuari homo, quam ipse nescire potest vtrum sit Dei amore aut odio dignus Ecclesiasticis *cap. 9.* & quam non debet esse de propitiato peccato securus, Ecclesiasticis *cap. 5.*

Explicatio alterius dubij, An satisfiat, non accepta absolutione.

SECTIO POSTERIOR.

58. De posteriori dubio notandum est, non proponi de eo qui non accipit absolutionem culpâ suâ, vt quia non ostendit dolorem de peccatis, aut quia dixit se non posse in posterum à peccatis abstinere: nam constat talem non satisficere præcepto: quandoquidem est de ratione confessionis à Christo præceptæ, vt ordinetur ad absolutionem, tanquam Sacerdotis sententiam exsipientiam, iuxta antedicta sub initium huius capituli. Proponitur ergo dubium de eo tantum, qui prout potuit, dignè confessus est: sed ex malitia Sacerdotis, vel ex aliquo casu repentino, absolutionem Sacramentalem non accipit. In vtramque partem autem plures authores citat Suarez *in ead. dispus. 36. sect. 7.* negantemque tenet; hoc est, talem non satisficere præcepto confessionis, ne quidē Ecclesiastico: ita vt maneat obligatus ad iterum eo anno confitendum. Ratio est quia quamuis Pœnitens in eo casu possit à peccato transgressionis pro eo tempore excusari:

nihil

nihilominus tamen non implet ipsa præceptum, quo Christus fideles in peccatum mortale lapsos, obligavit ad susceptionem sacramenti Pœnitentiæ: cum consistat ad illud præter confessionem Sacerdoti factam cum cordis contritione, requiritur eiusdem Sacerdotis absolutio. Et per consequens nec implet Ecclesiæ præceptum: quod, ut sæpe dictum est, à divino diversum non est quoad substantiam: sed tantum in eo, quo daddat, illi temporis determinationem. Et certè, quod non sit datum de confessione secundum se simpliciter: sed de ea, ut ad constitutionem sacramenti Pœnitentiæ concurrat cum alijs; patet ex eo, quod in ipso cap. Omnis vtriusque sexus, cum confessione iniungatur studium implendi pœnitentiæ impositam. Id enim indicat, ubi sermonem esse de confessione super qua absolutio datur, impositam salutari pœnitentiæ.

59.

Sed pro contraria parte (quam Azor. in eodem cap. 29. questio. quarta) ex eodem capitulo obicitur, quod sumptio Sacramenti Eucharistiæ in Paschate ibi præcepta, differri possit de Confessarij consilio ob rationabilem causam quare poterit & absolutio à peccatis facta confessione. Respondendum est quod sicut consilium Confessarij (prout verbum differri, importat) pro eo solum tempore excusatur à præcepto violationis præcepti de sumenda Eucharistia: non autem liberat ab omni obligatione illud implendi quamprimum commode poterit, ita nec consilium de differenda absolute liberat ab obligatione quamprimum confitendi, ad illam consequendam. Neque aduersatur illud ex cap. Quod quidam. De pœnitent. & remiss. quod recipienda sit confessio eorum qui publici peccatores sunt & vitam emendare nolunt, licet absolui non debeant. Non enim sensus est admittendos esse, quasi faciant confessionem sufficientem ad implendum Ecclesiasticum præceptum; sed ut corripiantur, dirigantur, & moueantur salutaribus consilijs & documentis, ut Deo iuuante illi tandem præparentur ad legitime confitendum.

CAPVT TERTIVM.

De conditionibus quas Sacramentalis confessio ad suam perfectionem requirit.

S V M M A R I V M.

- 60 Que sint eæ conditiones, & quomodo colligantur.
 61 Explicatio prima conditionis: ut sit simplex.
 62 Superfluitas verborum non est toleranda in confessione, etiam si hanc non vitiet.
 63 De secunda conditione: ut sit humilis.
 64 De tertia, ut sit pura.
 65 Non est in confessione mentio facienda alienorum peccatorum: si quis fiat, nunc illam vitiet.
 66 De quarta conditione, ut sit fidelis.
 67 Quando peccatum mortale committatur, infideliter confitendo peccatum mortale.
 68 Falso affirmare vel negare aliquod peccatum veniale in confessione, non est peccatum plusquam veniale.
 69 Nisi quis illud solum faceret Sacramenti materiam, nullum aliud simul aperiens.
 70 Idem dicendum de mendacio circa peccatum mortale, de quo iam alias rite facta est confessio, & de iis qua nihil ad confessionem attinet.
 71 De quinta conditione, ut sit frequens.
 72 De sexta conditione, ut sit nuda.
 73 De septima conditione, ut sit discreta.
 74 De octava conditione, ut sit libens.
 75 De nona conditione, ut sit verecunda.
 76 Que verecundia vitanda in confessione, & qua debeat huius commes esse, ratione cuius vitanda sit familiaritas in Confessarium & Pœnitentem.
 77 De decima conditione confessionis, ut sit integra.
 78 De vndecima condit. ut sit secreta.
 79 Qua quidem non impedit quominus interdum possit confessio publicè fieri.
 80 Excusatur autem à faciendi per interpretem aut per scripturam.
 81 Verbu faciendæ est confessio: cum verò non potest, faciendæ est nutibus.

82 Etsi per scripturam fieri non est necesse, licitum tamen est: sicut & fieri per interpretem.

83 Non est de se peccatum mortale eum confiteri nutibus aut scripto, qui voce id facere potest.

84 Illicitum est confiteri sine iusta causa, tertio audiente.

85 Peccat mortaliter Sacerdotes simul audientes multos pueros iam doli capaces.

86 Peccatum est de se mortale plures Sacerdotes simul audire vnum, eundemque Pœnitentem.

87 De duodecima conditione, ut sit lachrymabilis.

88 De decimatertia conditione, ut sit accelerata.

89 De decima quarta conditione, ut sit fortis.

90 De decima quinta conditione, ut sit accusans: & de decima sexta, ut sit parata.

Summularij in verbo. Confessio, & passim alij de sacramento Pœnitentiæ tractantes (cum de confessione) tradunt confessionem ipsam sibi vendicare sex decim conditiones, quas inter cæterosatis late persequitur Nauar. ad cap. Fratres: De pœnit. dist. 5. exprellas his verbis.

Sit simplex, humilis confessio pura, fidelis, atque frequens, nuda, discreta, libens, verecunda, integra, secreta, & lachrymabilis, accelerata, Fortis, & accusans, & sit parata.

Is verò numerus in supplemento 3. par. D. Thoma quest. 9. art. 4 colligitur ad hunc modum. Confessio sacramentalis potest spectari, tum generaliter, ut est actus virtutis; tum specialiter ut est actus virtutis pœnitentiæ; tum specialissime, ut est talis actus pœnitentiæ, nempe manifestatiuus interioris contritionis, cuius signum est externum; tum demum ut est pars Sacramenti pœnitentiæ. Atque ut actus virtutis, debet primò esse discretus, seu prudens. Secundò, libens, seu voluntaria. Tertio, pura, seu facta rectà intentione. Quarto, fortis, seu nulla ex parte impedita per timorem aut verecundiam. Etenim actio virtutis requirit ut prudenter, voluntarie, recta intentione & constanter fiat. Ut autem est actus talis virtutis, nimirum pœnitentiæ: primò, debet esse verecunda: quia pœnitentiæ actus sumit initium ab horrore turpitudinis peccati. Secundò, debet esse lachrymabilis: quia idem actus ab horrore procedit ad dolorem de peccato commisso. Tertio, debet esse humilis: quia idem etiam actus terminatur in abiectione sui ipsius. Ut verò est pœnitentiæ actus manifestatiuus contritionis, quia talis manifestatio impediti potest. Primò, per falsitatem, debet esse fidelis. Secundò, per obscuritatem, debet esse nuda. Tertio, per verborum multitudinem, debet esse simplex. Quarto, per subtractionem, debet esse integra. Denique ut est pars Sacramenti & concernit iudicium Sacerdotis, qui est illius minister, debet primò, esse accusans, per respectum ad confitentem. Secundò, parere parata, per respectum ad Sacerdotem cui fit ipsa confessio. Tertio, secreta, per respectum ad conditionem sui pœnitentis, in quo de occultis conscientie agitur. Quod sit frequens, & quod accelerata seu statim post peccati commissionem facta, non pertinet ad esse, sed tantum ad bene esse confessionis, ut in citat. art. 4. notatur. Iam de vnaquaque earum sigillatim dicamus.

Prima conditio simplex.

Simplex debet esse confessio, id est, taliter facta, ut verbis superfluis crearet, & ut clarè à Confessario intelligantur peccata secundum suam speciem: immo & secundum numerum, & secundum gravitatem malitiæ, quam siue ex obiecto, siue ex circumstantiis notabilem habuerint. Vnde conditio hæc deest confessioni in qua peccata narrantur ita artificiosè, ut à Confessario non ponderentur: vel hæ generaliter & confusè, ut ipse nequeat percipere, sitne mortale an veniale illud de quo fit confessio, ut si quis generaliter dicat: Non recitari preces horarias cum debita attentione: habui turpes cogitationes: aut si dicat sub distinctione, appetit vindictam vel deliberatè vel ex primo motu: sensu motus libidinis: vel cum consensu vel sine consensu. Talis enim facit confessionem involutam, & quasi plicatam; cum æquè de veniali ac de mortali: imò & de eo quod per indeliberationem nullum peccatum est, ea intelligi possit.

Igitur bene, atque ut par est confessurus (ex Nauarro ad